

Ольга ПОЛТОРАЦЬКА
магістрантка освітньої програми «Бізнес адміністрування»,
Бізнес Школа «КРОК»
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК»,
PoltoratskaOY@krok.edu.ua

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Olga POLTORATSKA
Master's student of the MBA educational program
KROK Business School,
KROK University
PoltoratskaOY@krok.edu.ua

CURRENT TRENDS IN SMALL BUSINESS DEVELOPMENT IN UKRAINE

Малий бізнес в Україні сьогодні є не лише важливою частиною економіки, а й рушієм змін у суспільстві [1; 2]. Саме він швидко реагує на виклики, створює робочі місця, формує нові підходи до ведення підприємництва і допомагає громадам виживати у складні часи. Попри воєнні дії та економічну нестабільність, підприємці продовжують демонструвати гнучкість, здатність адаптуватися та прагнення розвиватися [1].

Після кризи, спричиненої війною, малий бізнес поступово відновлюється. Більше ніж 75 відсотків підприємств малого та середнього бізнесу вже працюють у повному обсязі [5]. Це говорить про високу стійкість цього сектору. Малий бізнес складає понад 90 відсотків від усіх компаній в Україні і забезпечує значну кількість робочих місць, особливо в торгівлі, будівництві, сільському господарстві та сфері ІТ [5]. Саме завдяки малим підприємствам економіка отримує шанс на стабілізацію.

Однією з головних сучасних тенденцій є цифровізація. Все більше підприємців використовують інтернет-торгівлю, соціальні мережі та онлайн-платформи [2]. Це дозволяє економити кошти, швидко знаходити клієнтів і розширювати ринки збуту. Близько двох третин підприємців вже продають свої товари через інтернет, а чверть працюють виключно онлайн [2]. Цифрові інструменти допомагають вести облік, автоматизувати процеси та краще працювати з клієнтами.

Ще однією важливою тенденцією є орієнтація на зовнішні ринки. Оскільки купівельна спроможність всередині країни знизилася, підприємці шукають можливості для експорту [3;4]. Частина компаній вже активно продає свої товари і послуги за кордон, а інші планують вихід на зовнішні ринки найближчим часом. Найбільш активно це проявляється у сфері ІТ, аграрному секторі, легкій промисловості та крафтовому виробництві.

Соціальне підприємництво стало новою формою ведення бізнесу. Підприємці все частіше поєднують заробіток із соціальною місією, наприклад, працевлаштовують ветеранів, допомагають переселенцям або підтримують гуманітарні проекти [1]. Такий підхід не лише вирішує актуальні проблеми суспільства, а й підвищує репутацію компаній в очах клієнтів.

Жіноче підприємництво також активно розвивається. Завдяки грантам, програмам підтримки та освітнім можливостям жінки все частіше відкривають власні компанії [2]. Вони

активно працюють у сфері краси, освіти, онлайн-торгівлі, консалтингу. Це позитивно впливає як на економіку, так і на зміну ролі жінки в суспільстві.

Популярності набуває і крафтове виробництво. Малий бізнес створює унікальні товари ручної роботи – від текстилю та кераміки до продуктів харчування і косметики [3]. Такі товари користуються попитом не тільки в Україні, а й на міжнародних ринках, формуючи позитивний імідж країни.

Ще однією тенденцією є впровадження екологічних практик. Підприємці починають більше уваги приділяти сталому розвитку: сортують відходи, використовують вторинну сировину, впроваджують енергоефективні технології [1]. Це допомагає знижувати витрати і водночас приваблює клієнтів, які цінують відповідальне ставлення до довкілля.

Зростає роль бізнес-освіти та менторства. Все більше підприємців проходять навчання, беруть участь у вебінарах і тренінгах, звертаються до бізнес-інкубаторів та акселераторів [2]. Менторство від досвідчених підприємців допомагає новачкам уникати типових помилок і швидше розвивати свою справу.

Останнім часом формується тенденція до кооперації. Бізнес-кластери та об'єднання підприємців дозволяють ефективніше використовувати ресурси, ділитися досвідом і спільно виходити на нові ринки. Такі форми співпраці зміцнюють позиції малого бізнесу як всередині країни, так і на міжнародному рівні.

Малий бізнес в Україні продовжує залишатися гнучким та життєстійким, відкриваючи нові напрями розвитку навіть у кризових умовах. Саме він стає основою для відновлення економіки та інтеграції у світові ринки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Центр економічних і соціальних досліджень НІСД. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2024-05/malyi-i-seredniy-business_0.pdf
2. Блог UC.Market: Малий бізнес України у 2024. URL: <https://blog.youcontrol.market/malii-biznies-ukrayini-u-2024/>
3. European Business Association: 2 з 3 МСБ планують розширення бізнесу у 2025 році. URL: <https://eba.com.ua/2-z-3-msb-planuyut-rozshyrennya-biznesu-u-2025-rotsi/>
4. Fintech Insider: 67% малих підприємців України планують розширення бізнесу у 2025 році. URL: <https://fintechinsider.com.ua/67-malyh-pidpryemcziv-ukrayiny-planuyut-rozshyrennya-biznesu-u-2025-roczii/>
5. Державна служба статистики України. Дані за 2022–2024 роки.